

Vigyázz, kész, egység!
**Nemzetközi szellemitulajdon-védelem,
európai szabadalmi reform**

dr. Vass László Ádám

Jogi és Nemzetközi Főosztály
Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala

Budapest, 2014. november 20.

A szellemi tulajdon védelme

Ideiglenes monopols helyzet

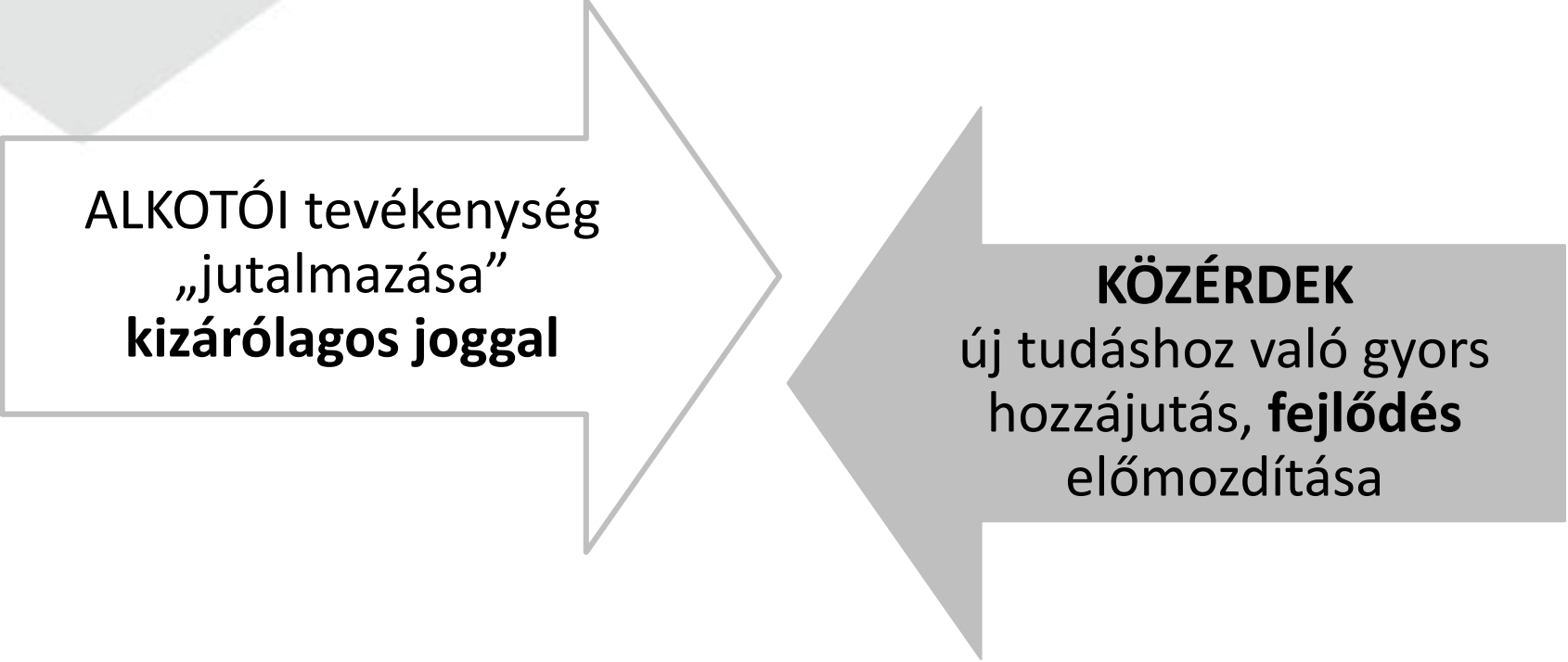
- kutatás-fejlesztés és kreativitás jutalmazása
- versenyelőny biztosításával a befektetések megtérülése
- versenyelőny kiaknázása
- innováció, kreativitás elősegítése
- fogyasztók tájékozódásának elősegítése, a vállalkozás arculatának felépítése

Két formája:

- szerzői jog
- iparjogvédelem

Alkotói és társadalmi érdekek

ALKOTÓI tevékenység
„jutalmazása”
kizárólagos joggal

KÖZÉRDEK
új tudáshoz való gyors
hozzájutás, **fejlődés**
előmozdítása

Egyensúlyi helyzet:

- a kizárólagos jogok korlátozott ideig állnak fenn,
- nem korlátlanok,
- az alkotó köteles az alkotást nyilvánosságra hozni

Szellemi tulajdon-védelem és innováció

- Az immateriális javak vagyoni értékkel rendelkeznek – az üzleti tevékenység során materiális javakká alakíthatóak
  - A szellemi tulajdon védelme biztosítja, hogy az innovatív megoldás kifejlesztéséhez szükséges ráfordítások megtérülhessenek
  - Szellemi tulajdon-védelem nélkül csak versenyjogi alapon lehet fellépni a másolókkal, utánozókkal szemben, ami sokkal kevésbé hatékony
- ! A szellemi tulajdon-védelem nem öncél, hanem eszköz a vállalkozás piaci helyzetének optimalizálására

„Az invenció csak akkor innováció, ha azt alkalmazzák, a felhasználók elfogadják, és valóban gazdasági és társadalmi átrendeződést okoz”

(Drucker, 1985)

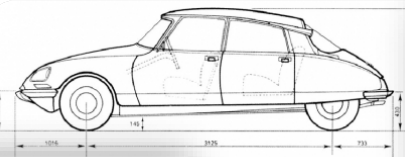

Szabadalom
Használati minta
műszaki megoldások

Szerzői jog
tudományos,
művészeti
alkotások

Formatervezési minta
termék megjelenése,
külső jellegzetességei

Védjegy
vállalati arculat,
„brand”

Szellemi tulajdon-védelem az üzleti tervezésben

- A szellemi tulajdon-védelemnek az üzletfejlesztés és vállalati stratégia minden folyamatában meg kell jelennie
- Az oltalomszerzés, fenntartás és jogérvényesítés körébe tartozó feladatok elvégezhetőek hivatásos képviselő (ügyvéd, szabadalmi ügyvivő) igénybevételével ...
- ... de semmiképpen sem helyezhető a vállalati döntéshozatal körén kívül:
  - az iparjogvédelem és az üzleti modell összehangolása
  - **az oltalomszerzési stratégia**
(*oltalmi forma, pénzügyi lehetőségek, piaci igények*)
  - a szellemi tulajdon transzfer-stratégia kialakítása

Szellemi tulajdon-védelem az üzleti tervezésben

Oltalomszerzési stratégia

- A technológia a legnagyobb piacokon feltétlenül részesüljön oltalomban
- Azokat a területeket kell megcélozni, ahol a technológia értékesítése a legvalószínűbbnek mutatkozik
- Olyan találmányok esetén is célszerű megtartani legalább egy magyar szabadalmat, amelyeknél a rövid távú saját hasznosításra már nincs kilátás → lehetőség licenciabevételekre
- A területi stratégiának a kutató publikációs stratégiájával is összhangban kell lennie; a publikáció sohasem előzheti meg a szabadalmi bejelentést

Nemzetközi oltalomszerzés

Az iparjogvédelmi oltalom annak az államnak a területéhez kötődik, ahol engedélyezték! (territoriális)

Külföldi oltalomszerzés lehetőségei:

Több különálló nemzeti bejelentés (12 hónapon belül)

- hosszadalmas, bonyolult eljárás
- magas költség (helyi képviselők, bejelentési díjak, stb.)

Nemzetközi bejelentés

- Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) működteti
- egy bejelentést kell benyújtani a genfi nemzetközi irodához

Európai és Európai Unió lehetőségek

- Nemzetközi szerződés, vagy
- uniós jogi aktus alapján

Nemzetközi bejelentés

Patent Cooperation Treaty

- i. egy nyelven, egy hivatalnál nyújtható be nemzetközi szabadalmi bejelentés
  - ii. nemzetközi újdonságkutatás készül
  - iii. a megjelölt országok döntenek a szabadalom megadásáról (nemzeti szakasz)
- a bejelentő időt nyer annak eldöntésére, hogy mely országokban szerezzen oltalmat *(a nemzeti szakaszt a bejelentéstől számított 31 hónapon belül kell megkezdeni)*
  - EREDMÉNY: nemzeti szabadalom minden megjelölt országban
Nem világszabadalom! Nincs központi engedélyezés, nincs egységes oltalom

Madridi védjegyrendszer

Hágai design rendszer

- i. a bejelentő nemzetközi bejelentést tesz, majd
  - ii. a megjelölt országok döntenek a védjegy megadásáról
- EREDMÉNY: nemzeti védjegy/design minden megjelölt országban

Lisszaboni eredetmegjelölés

- i. a bejelentő saját országában rendelkezik eredetmegjelöléssel
  - ii. a nemzetközi lajstromozást a származási ország hatósága kezdeményezi
- amíg a származási országban oltalom alatt áll, máshol sem válhat fajtanévvé

HEREND
SZEVED
KALOCSA
GRANA
PADANO

Európai és Európai Unió lehetőségek

Európai Szabadalmi Egyezmény

NEM EU-s intézmény, 36 tagállam

- i. az Európai Szabadalmi Hivatal dönt a szabadalom megadásáról
  - ii. a megadás után hatályosítani kell a kívánt országokban (= fordítás benyújtása)
- EREDMÉNY: nemzeti szabadalmak egy eljárásban engedélyezett „kötege” (*bundle patent*)

Egységes hatályú szabadalom

EU keretében, 25 tagállam

- i. az Európai Szabadalmi Hivatal dönt a szabadalom megadásáról
- EREDMÉNY: az összes tagállam területén egységesen érvényes oltalom

Unió védjegy és design

- i. a Belső Piaci Harmonizációs Hivatal (OHIM) dönt az oltalom megadásáról
- EREDMÉNY: az összes tagállam területén egységesen érvényes oltalom

Unió földrajzi árujelzők

- **Mezőgazdasági termékekre, élelmiszerekre, szőlészeti és borászati termékekre CSAK** uniós oltalom érhető el – a tagállamok csak egyéb szeszes italokra és ipari termékekre tarthatnak fenn saját nemzeti rendszert

Pármai sonka
Feta sajt
Makói hagyma

Küszöbön az európai szabadalmi reform

- EU-s jogszabályok (Versenyképességi Tanács 2012. december 25-ei ülésén fogadták el)
- Megerősített együttműködés 25 tagállam között
  - × ES
  - × HR
  - × IT

Alaprendelet

1257/2012/EU

**Az Egységes
Szabadalmi
Bíróságról (ESZB)**
szóló megállapodás

Nyelvi rezsim

*1260/2012/EU
rendelet*

- Nemzetközi szerződés, de csak EU tagállamok csatlakozhatnak
- Aláírása: 2013. február 19.
  - × ES
  - × HR
  - × PL

! A rendeletek csak az ESZB megállapodás hatálybalépése után alkalmazhatók

! A megállapodás akkor lép hatályba, ha legalább 13 tagállam ratifikálja, köztük DE, FR, UK mindenképpen

Egységes hatályú európai szabadalom

- **A szabadalom megadásáig** az európai szabadalmak jelenlegi szabályai alkalmazandók változatlan formában (Bejelentés, határidők, felszólalás, költségek, stb...)
- A megadást követő 1 hónapon belül kérhető az Európai Szabadalmi Hivataltól (ESZH) **az egységes hatály bejegyzése** a résztvevő tagállamokra nézve
  - + *kérhető a rendeletek hatálybalépését megelőzően benyújtott bejelentések alapján a hatálybalépés után megadott szabadalmakra is*

Egységes hatály:

- *nincs szükség hatályosításra a tagállamokban*
- *egységes átruházás, korlátozás, megsemmisítés, jogérvényesítés*

- **Megadás utáni adminisztrációs feladatok:** ESZH
- **Fenntartási díjak:** a szabadalmasok az ESZH-nak fizetik, 50% a tagállamoknak jut
Felosztás szempontjai: szabadalmi bejelentések száma, piac mérete
Kompenzáció azon tagállamoknak, amelyek:
  - hivatalos nyelve nem ESZH-nyelv;
  - aránytalanul alacsony szabadalmi aktivitással rendelkeznek; és/vagy
  - viszonylag rövid ideje tagjai az Európai Szabadalmi Szervezetnek

Nyelvi rezsim

- **A bejelentés** bármely nyelven benyújtható, de az eljárás során az ESZH valamelyik hivatalos nyelvére le kell fordítani (EN, FR, vagy DE)
- E fordításhoz az EU-nyelven benyújtott bejelentések után teljes (de korlátos) **kompenzáció** jár EU-beli kkv-k, természetes személyek, non-profit szervezetek, egyetemek és kutatóhelyek számára
- **Az egységes hatály bejegyzéséhez** nincs szükség további fordítás benyújtására, ha
  - igénypontok: EN+FR+DE
  - szabadalmi leírás: EN vagy FR vagy DE
- **Jogvita esetén** a szabadalmas köteles a teljes fordítást elkészíteni saját költségére
(a bíróság pedig figyelembe veszi a felróhatóság megítélésénél, ha az alperes nem férhetett hozzá saját nyelvén a szabadalom szövegéhez)

Átmeneti szabályok

- **Fordítások az átmeneti időszakban**

A jó minőségű gépi fordítások rendelkezésre állásáig, de legfeljebb 12 évig („*sunset clause*”), a 6. évtől két évente szakértői felülvizsgálat az egységes hatály bejegyzéséhez mellékelni kell:

- EN fordítás (FR és DE nyelvű szabadalmak esetén) vagy
- bármely EU nyelvre való fordítás (EN nyelvű szabadalmak esetén)

- **Gépi fordítások** rendszere

- az ESZH feladata kiépíteni
- ingyenes, *on-line*, tájékoztatási céllal

Egységes Szabadalmi Bíróság

- Centralizált fórumrendszer – első fokú decentralizációval
  - **Elsőfokú Bíróság**
    - Helyi divíziók a tagállamokban (tagállamonként legfeljebb 4)
    - Regionális divíziók (tagállamok megállapodásai alapján)
budapesti székhelyű közös horvát-magyar-szlovén divízió felállításáról előrehaladott tárgyalások folynak
    - Központi divízió (bizonyos ügytípusokban kizárólagos illetékeség)
  - **Fellebbviteli Bíróság**
  - **Adminisztratív szervek**
(Hivatal, Igazgatási, Költségvetési és Tanácsadó Bizottság)

Egységes Szabadalmi Bíróság

- Székhelyek

- Elsőfok központi divíziója: Párizs (első elnök: francia)
  - londoni szakosított szekció (*thematic cluster*): gyógyszeripar
  - müncheni szakosított szekció (*thematic cluster*): gépipar
- Fellebbviteli Bíróság és Hivatal: LU
- Mediációs és Választottbíráskodási Központ: PT, SI
- **A bírák képzési központja: HU**

Egységes Szabadalmi Bíróság

- ESZB **hatásköre**: egységes hatályú és „klasszikus” európai szabadalmakkal kapcsolatos jogviták (ideértve az SPC-ket is)
  - **bitorlás** (és a kapcsolódó védekezés, ideértve a kártérítési igényeket)
  - **megsemmisítés** (vizontkereset nem kizárólagosan)
  - **nemleges megállapítás**
  - **ideiglenes intézkedések**
  - **előhasználati jog**, ideiglenes oltalomból és előzetes licenciából fakadó igények
  - **ESZH-döntések felülvizsgálata** (az egységes hatály adminisztrációja körében)
- Eljáró tanácsok
  - elsőfokon 3 tagú tanácsok, másodfokon 5 tagú tanácsok
  - jogi végzettségű bírák, műszaki végzettségű bírák, „*pool of judges*”
  - többnemzetiségű tanácsok
- A **döntések hatálya** az egységes hatály (és a hagyományos európai szabadalmak hatályosítása) által lefedett tagállamok területére terjed ki

Egységes Szabadalmi Bíróság

- **Az eljárás nyelve**

- divízió tagállama határozza meg (központi divízió: szabadalom nyelve)
- a felek megállapodhatnak, hogy a szabadalom nyelve legyen
- másodfok: főszabályként az elsőfokú eljárás nyelve

- **Bírósági illetékek**

- vegyes rendszer
  - közepes díjmérték +
  - kiegészítő díj a pertárgy értékének figyelembevételével
- kkv (és egyéb) kedvezmények

- **Képviselet**

- ügyvédek
- európai szabadalmi ügyvivők („megfelelő képzettséggel”)
- segítőként: szabadalmi ügyvivők

Egységes Szabadalmi Bíróság

A **hatálybalépés és az átmenet** kérdései

– **ratifikációs küszöb**

- a megállapodás hatálybalépéséhez 13 tagállam (köztük DE, FR, UK mindenképpen) ratifikációja szükséges
- a ratifikációt hatásvizsgálatoknak és a nemzeti jog esetleges módosításának kell megelőznie – időpontja bizonytalan

– **fokozatos „egységesedés”**

a 13 minimálisan szükséges ratifikáció után az egységes hatály területe fokozatosan fog növekedni a később ratifikáló tagállamok területével

– **átmeneti időszak (7 év, meghosszabbítható)**

- klasszikus európai szabadalmakkal kapcsolatos eljárások továbbra is indíthatók a nemzeti bíróságok és hatóságok előtt
- a bejelentő a klasszikus európai szabadalmát kivonhatja az ESZB kizárólagos joghatósága alól (**opt-out nyilatkozat**)

A rendszer várható előnyei és hátrányai

- Egyszerűsítés

- oltalomszerzés az EU teljes területére egyetlen lépésben, fordítás nélkül
- könnyebb menedzselhetőség (egy lajstrom, egy fenntartási díj)
- egységes bíróság – egységes joggyakorlat, egyszerűsödő jogérvényesítés

- Megtakarítás

- fordítás-kompenzáció
- elmaradó hatályosítási költségek (fordítás, jogi képviselet, meghirdetés díja)
- a fenntartási díj lényegesen alacsonyabb, mint a klasszikus rendszerben mind a 25 tagállam fenntartási díjának összege...
- ... ugyanakkor várhatóan magasabb lesz, mintha legfeljebb 2-3 tagállamban hatályosítanák a klasszikus európai szabadalmat
- egységes bíróság – a több tagállamban történő párhuzamos pereskedésnél várhatóan olcsóbb lesz

A rendszer várható előnyei és hátrányai

- Hátrányok

- a Magyarországra kiterjedő szabadalmak számának megugrása miatt több akadályozó jog lesz a piacon (üvegplafon)
- számos szabadalmi irat nem lesz elérhető magyar nyelven
  - saját fordítások a bitorlás elkerülése érdekében
  - félrevezető gépi fordítások
  - ugyanakkor: szabadalmasi fordítás jogvita esetén
- a párhuzamos pereskedésnél alacsonyabb, de jelentős jogérvényesítési költségek
- egyes esetekben külföldön, idegen nyelven folyó eljárás

- Haszonélvezők

- tudásintenzív uniós gazdaságok (különösen ESZH-nyelvekkel)
- tengerentúli bejelentők

Köszönöm a figyelmet!

laszlo.vass@hipo.gov.hu

Hasznos linkek

- Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala
<http://www.sztnh.gov.hu>
- Magyar Innovációs Szövetség:
Innovációmenedzsment Kézikönyv, Budapest 2006
Szerk.: Dr. Pakucs János, Dr. Papanek Gábor
http://www.innovacio.hu/tanulmanyok_pdf/innovacio_menedzsment_kezikonyv.pdf
- Integrating PCT Practice Into a Corporate Patent Strategy
http://www.wipo.int/export/sites/www/pct/en/pct_strategies/pct_into_a_corporate_strategy.pdf
- ipHandbook of Best Practices
<http://www.iphandbook.org/index.html>